

Jakich umiejętności należy oczekiwać od 6-latka?

Rozwój motoryczny

W zakresie ruchowym 6-latek potrafi już naprawdę dużo. Nie strasze mu przeskakiwanie przeszkód, bieganie po schodach, skakanie na skakance, które wymaga precyzyjnych i skoordynowanych ruchów całego ciała, oraz zachowywanie równowagi podczas stania na jednej nodze z zamkniętymi oczami. Mały „akrobata” może nawet wykonywać proste przewroty, gwiazdy czy próbować stawać na rękach. Łapanie i chwytanie piłki nie stanowi najmniejszego problemu dla naszego 6-latka. W zakresie motoryki małej potrafi wykonywać precyzyjne ruchy dłoni podczas lepienia z plasteliny, wycinania złożonych kształtów, konstruowania ludzików z kasztanów czy tworzenia wydzieranek. Do tego ma już w pełni ukształtowany chwyt pisarski, dzięki czemu może podjąć naukę pisania liter, rysować bogate w szczegóły rysunki tematyczne i kolorować bez wychodzenia za linie. Samodzielnie wykonuje wszystkie czynności samoobsługowe i higieniczne.

Rozwój poznawczy

Percepcja wzrokowa 6-latka jest już na tyle rozwinięta, że bez trudu potrafi odwzorowywać skomplikowane wzory na płaszczyźnie, wskazywać brakujący element wzoru, dokańczać sekwencje, odnaleźć różnice między obrazkami, nazywać i wskazywać kilkanaście kolorów, a także bez pomyłek odnajdywać drogę w labiryntach. Dziecko w tym wieku prawidłowo orientuje się w schemacie własnego ciała, w lewej i prawej stronie, w kierunkach góra-dół, a także określaniu stosunku przedmiotów względem siebie (nad, obok, pomiędzy itp.). Percepcja słuchowa pozwala dziecku określać cechy dźwięków takie jak: wysokość i długość. 6-latek powinien umieć odtworzyć ze słuchu prosty kilkuelementowy rytm, a także dokonać głoskowej i sylabowej analizy i syntezy wyrazów. Chętnie uczy się ze słuchu rymowanek i wierszyków, a nawet samodzielnie tworzy rymy. Samodzielnie wyodrębnia wyrazy w zdaniu. Potrafi kategoryzować obiekty na budowę, rośliny, zwierzęta, meble, jedzenie itp. Dobrze rozwinięta pamięć pozwala na liczenie nawet do 100 oraz wykonywanie prostych działań matematycznych, takich jak dodawanie i odejmowanie w zakresie 10. 6-latek utrzymuje długi czas koncentracji na zadaniu, a także samodzielnie wyciąga wnioski. Sześciolatek potrafi napisać swoje imię i zna obraz graficzny niektórych liter.

Rozwój mowy

Ta sfera również powinna być w pełni ukształtowana pod względem wymowy jak i gramatyki. W 6 roku życia pojawia się najtrudniejsza ze wszystkich głosek – r. Dziecko powinno budować długie zdania złożone, w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym poprawne pod względem gramatycznym i składniowym. Ma bogaty zasób słów, posługuje się od 2500 do 4666 słów, poszerza zasób słownikowy o określenia odnoszące się do zagadnień przyrodniczych, społecznych, zdrowotnych, itp. Posługuje się formułami językowymi dostosowanymi do sytuacji: wita się, prosi o coś, zwraca się w sposób właściwy do osób dorosłych, dlatego w tym okresie można już wymagać od dzieci mówienia pan/pani. Narracja 6-latka jest bogatsza w szczegóły. Dziecko potrafi również zapamiętać i wykonać polecenie złożone z 3-elementów np. „połóż najpierw ołówek na krześle, potem otwórz drzwi, a potem przenieś mi książkę, która leży na stole”.

Rozwój zabawy

W tym okresie pojawia się pełna zdolność do zabaw tematycznych. Zabawa jest rozbudowana i zorganizowana w ciąg zdarzeń. Jest również znacznie dłuższa i bardziej powtarzalna niż w przypadku dzieci młodszych. 6-latki chętnie bawią się na świeżym powietrzu w zabawy ruchowe, grają w klasy, w piłkę, sami wymyślają sobie zawody w robieniu określonej rzeczy. Lubią rywalizację. Podobnie jest w przypadku gier planszowych czy karcianych, w których 6-latki bez trudu się odnajdują. Czasem nawet zaczynają oszukiwać, byle tylko osiągnąć wygraną.

Rozwój społeczno-emocjonalny

6-latek potrafi rozmawiać z dorosłymi i rówieśnikami w dojrzały sposób. Nie przerywa, kiedy ktoś mówi oraz aktywnie słucha. Uwielbia współzawodnictwo w grach. Potrafi działać w parze. Zwykle ma już swoich ulubionych kolegów i tych, których lubi mniej. Dla 6-latka bardzo ważny jest autorytet osoby dorosłej, nierzadko nie będącej rodzicem. W tym wieku dziecko potrafi już w pełni panować nad swoimi emocjami, a nawet ukrywać swoje prawdziwe uczucia. Staje się świadome, tego czego oczekują inni oraz jakie zachowania są właściwe. Dlatego też dzieci czasem naginają fakty, aby uniknąć ewentualnej kary.

Pamiętaj, że każde dziecko rozwija się indywidualnie. Nie musisz porównywać swojej pociechy do dzieci sąsiadów. Jeśli Twój 6-latek nie przejawia jednej lub dwóch umiejętności z wymienionych lub wykonuje je mniej dokładnie, najprawdopodobniej nie masz się czym martwić. Nie mniej jednak zawsze warto zasięgnąć porady specjalisty, aby upewnić się, że dziecko rozwija się w sposób prawidłowy i w wieku 7-lat będzie mogło podjąć naukę w szkole.

Konieczniesz skonsultuj się ze specjalistą (logopedą, psychologiem, pedagogiem, terapeutą SI, czy nawet lekarzem), jeśli sześciolatek:

- mówi bezdźwięcznie np. „fota” (woda), „tom” (dom),
- myli słuchowo głoski podobnie brzmiące (np.: b – p; k – g)
- jego mowa jest niezrozumiała dla otoczenia,
- nie wymawia głosek [s, z, c, dz, sz, ż, cz, dż,] lub innych głosek [zamiana głosek k na t; g na d]
- nie reaguje na polecenia,
- realizuje głoski międzyzębowo,
- oddycha ustami/śpi z otwartą buzią,
- jest niechętny do zabaw ruchowych,
- ma problemy z koordynacją ruchową,
- ma problemy z utrzymaniem równowagi,
- nie lubi określonych smaków, zapachów, faktur, których dotyka,
- nie czuje, że jest dotykane, brudne, że coś go boli lub unika brudzenia, ostrożnie dotyka nowych rzeczy,
- zachowuje się agresywnie w stosunku do innych,
- nie radzi sobie z przeżywanymi emocjami,
- często mówi o swoich lękach,

- jest wycofany w grupie i nieśmiały w stosunku do rówieśników/dorosłych,
- nie potrafi skoncentrować się na zadaniu,
- nieprawidłowo trzyma narzędzie pisarskie.

Oprac. mgr Magdalena Chomiuk

Bibliografia:

1.K. Skarbek, I. Wrońska, Diagnostyka i wspomaganie rozwoju psychoruchowego dziecka w wieku przedszkolnym.